

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V. kerület, fürdő-utca 4. sz.,

a hova minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP,

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve 8 frt

Félévre 4 >

Negyedévre 2 >

Egyes szám ára 16 kr.

Rendkívüli külön kiadás. — Egyes szám ára 3 kr.

A rituális bünt csináló banda.

A t.-eszlári komédia második felvonása tegnap kezdődött. Az elsőnek rituális gyilkosság volt a czime, a másoknak: hullacsempészet.

A rituális gyilkosság bebizonyítására csak Scharf Moricz vállalkozott, egy 14 éves gyerek, ki a szabolcsmegyei banda romlottságát a megyeház athmoszferájában felszíva, vérarulást követett el csupán azért, mert megyei hivatalt helyeztek neki kilátásba.

Mintha csak ugynevezett gentrynek született volna ez a Moricz gyerek!

A rituális gyilkosság vádját tehát már teljesen megerősítették.

Most egy másik feladat előtt áll a védelem: a hullacsempészet ráfogását kell megczáfolni.

A tegnapi napon eszközölt kihallgatások majdnem mind megerősíték a védelem álláspontját.

Oláh tanú vallomása kétségtelenné teszi, hogy a dadai hulla nem kórházból csempészett hulla volt, mert miként e tanú vallomásából kitünik, a hulla teste „szappanos” volt, a mi annak a jele, hogy heteken át feküdhettek már a vízben; de a hullán talált ruha szaga, színe átázottsága mind olyan jelenségek, melyek együttvéve kétségtelenné tesszik azt, hogy a Barri által kijelölt időpontnál sokkal előbb került a holttest a Tiszába és hogy a ruha a test rothadási prozesszusában részt vett.

De ennél jóval szembetűnőbben bizonyítja a hullacsempészeti mese képtelenségét Smilovits Jankel és az alibi-tanúk vallomásai.

Smilovits a törvényszék előtt nyíltan ki mondta, hogy ő semmit sem tud az egész ügyről és a mit vallott, azt előbb a vizsgáló bíró előmondta neki: ő pedig csak azt válaszolta: Igen! Ezt az „Igen” szót kicsalta tőle Barri ur, a kinek kinzásait volt alkalma szemlélni és a ki éjjeli vallatásainál őt is megkinoztatással fenyegette.

En pedig élni akartam, kiáltá fel Smilovits a törvényszék előtt — és azért mindenre, a mit előmondott, azt feleltem: igen.

Barri a teremben volt, midőn ezt felhozták ellene s elsápadt.

Nem a büntetéstől való félelem sápadtsága volt ez, hanem a bűnértet halálszíne, midőn a megsértett emberi jogok megtorlásért esengnek.

A büntetéstől eddig még nem fél Barri. Kornis törvényszéki elnök ur a védelem határozott indítványa daczára sem enged ellene semmiféle eljárást megindítani; sőt a kihallgatás alól felmenti.

Ilyen protekció mellett nemcsak Smilovitsket, Vogel Amseleket és Herskókat lehet bátran kinozni, vallatni, és hazudtatni, hanem ezeknél külön emberek is.

Barri ur még bele esik abba a verembe, a melyet másnak ásott, ha ma nem, akkor holnap; de nem fog menekülhetni a felhalmozott bűnanyag alól.

Mikép fogja Kornis ur akkor igazolni Barri ellen eddig tanúsított kiméletét?

Most az ideje. Most kellene Kornis urnak őt átengedni az igazságszolgáltatásnak. A tárgyalás után már ugy sem fog az többé ő tőle függni.

A tizedik nap.

— július 2. —

A tárgyalás délelőtt 9 óra után kezdődött.

Tárgyalás alá veszik a t.-dadai hullacsempészeti ügyet.

Elnök figyelmezteti a közönséget a hallgatásra. Ezután több anteaktát olvastak föl és jelentettek be. Így felolvastatik a szolgabírói jelentés, mely a Tisza-Dadán kifogott hullának első feltalálójára vonatkozik. Felolvastatik továbbá ifj. Zoltán István segédszolgabírónak a kir. ügyészséghez címzett jelentése, mely a hulla előleges megsejtelésére vonatkozik.

Heumann konstatálja Szeyfferttel, hogy a szolgabírói jelentés, mely az ügyészséghez van címezve, nincs bejegyezve ennek iktatójában.

Várady András.

Várady András, 43 éves, családos, tiszadadai kerülő. Elnök kérdezi a tanútól a tiszadadai hulla megtalálásának körülményeit.

Tanú azt mondja, hogy csak a kiásásnál volt jelen. Elnök. Beszélje el körülményesen, mit látott, mit tapasztalt. Tanú erre elmondja, hogy csak azt látta, mikor a földet lehánták a hulláról. Látta a helyet, a hol eltemetve volt, a hullát is látta, ruházatáról megismerte, hogy női holttest, arczát nem látta, mert ez földdel volt behányva. A ruházatot nem tudja már leírni, lámpafénynél történt a kiásás, melynél jelen voltak az orvosok és Zoltán István szolgabíró. Tanú nem látta, csak czimboráitól hallotta, hogy az orvosok a vizsgálatnál azt mondták, hogy a hulla kezében festékes kendő van.

E t v ö s: Várady András! Másnap látta-e azt a holttestet. Tanú: Igenis láttam. Tanú: akkor kiűn volt egész nap, mikor az orvosok ott voltak. Éjjélkor elment, de másnap reggel megint visszament oda. A hullának nagy szaga volt, tanu ezt türte, mert ő bánt vele; mosta egy ajtón, melyre

a hulla fel volt téve. Kivüle még Szücs János tiszalöki ember bánt a hullával. Ők ketten vetkőztették le, nem kézzel mosták meg, hanem csak úgy leöntözték vízzel. A ruhát is tanu mosta ki. Eötvös kérde, tudná-e még elsorolni a ruhát. Tanu nem emlékszik már mindenre. Eötvös: mire emlékszik biztosan? Tanu: volt egy rojtos, alul verescsikos kötő, a mely előtte volt, meg azután a mi ingvál volt rajta, annak is volt kis fodor a nyakán, meg kis fehér virágu keszkenő, a miben festék vagy mi volt a kezén. Ezekre emlékszem, hogy így volt. Eötvös: Mig a ruha kitergetve volt szárítás végett, őrizte-e valaki? Tanu: Igenis őrizte. Eötvös: Szem előtt volt? Tanu: Igenis, nem volt szabad senkinek hozzámenni. Eötvös: Nem cserélhették ki? T. Nem azt, senki, mert a csendbiztos legényei és több segéd is volt ott, nem tudom a vizsgálóbíró katonái voltak-e vagy pedig a főügyész, csak-hogy voltak segítők többek és a népet távol kihajtották körbe. Nem volt szabad közelíteni senkinek. Eötvös: Hát a ruha iszapos vagy szennyes volt-e? Mivel volt tele itatva? Tanu: Arra nem emlékszem, hogy iszapos volt, csak-hogy olyan nyálkásnak éreztem, engedelmet kérek, mikor mostam. Eötvös: Mintha szappanos volna? Tanu: Igenis.

Oláh György.

Oláh György tanu a nevezetes hullaról Várady András utján értesült, mindjárt le is ment a Csonkafüzesbe s ott meglátta a hullát.

Elnök: Akkor, mikor maga kifogta a hullát, milyen idő volt? Tanu: Csendes idő. Elnök: Szél nem futt? Tanu: Nem. Elnök: Milyen részen volt felakadva a hulla? Tanu: Csak egy bokor mögött volt felakadva. Elnök: Mély volt a víz? Tanu: Mély. Elnök: Sebes volt? Tanu: Nem volt sebes, csak a füzesnél volt arcczal lefelé, lábbal befelé. Elnök: A kampós fát, melylyel kihuzta, hová akasztotta? Tanu: Hátral derekába akasztottam a kampós fát. Elnök: Arcczal volt lefelé? Tanu: Igen. Elnök: A Tisza vizén huzta, vagy a bokron keresztül? Tanu: A Tisza vizén. Elnök: Van neki egy másik vallomása is, mely későbbi körülményekre vonatkozik, de ezt most elhagyhatjuk; rá fog még kerülni.

Szeyffert: Maga festékről beszélt, megnézte? Tanu: Igen.

Elnök: Miben volt a festék? Tanu: Ennyi forma (mutatja) kis papírost meg láttam benne. Elnök: Másnap is ott volt maga, mikor a bíróság jött? Tanu: Igen. Elnök: Mondja el azt is, mit látott akkor, mikor a bíróság odajött? Tanu: Egyebet nem láttam. Elnök: De a bíróság mit csinált, kiásatta a hullát? Tanu: Igen, este mikor kijöttek. Elnök: Nem a falusi bíróság, hanem mikor a vizsgálóbíró volt ott. Tanu: Felemelték a földről a fejét a hullának megnézték a fogát, ábrázatát. Elnök: Éjjel, mikor a szolgabíró ott volt? Tanu: Igen. Elnök: Micsoda intézkedés történt akkor? Tanu: A ruhát leszedték róla. Elnök: Nyilvánosan történt az? Minden ember láthatta? Tanu: **Minden ember nem, mert elhajtották a népeket**, csak Szücs János és Szerkes nevezetű ember a vizet hordta rá, ruházatát is leszedték róla, s gondolom megmosták és a Tiszaparton kiterítették. Elnök: Milyen messzire voltak az emberek esküldve? Tanu: Nem messze, csak 50—60 lépésre. Nem tudom egészen jól jól megmondani. Elnök: Azok nem láthatták? Tanu: Nem, mert a hajduk, a csendbiztos katonái voltak ott, a népet elterítették mindenünnen.

Eötvös: Volt-e annak a holttestnek szaga? T. Én nem tudom, kérem alássan, mert én nem érzek szagot. Eö. Nem érez szagot? T. nem én, semmi szagot. Eö. Beteg az orra vagy valami baja van? Tanu: Régóta nem érzek semmi szagot. Eötvös: Hát úgy maguk közt mit beszélgettek, mit találgattak, hogy ki lehet az a leány? T. Mi nem találgattuk, mert nem ismertük; nem láttam én Solymosinét, se akkor, se azelőtt. Eö. Mások közt sem volt arról szó, a kik ott ögyelegtek, hogy kié lehet az a leány? T. Nem. Eö. Tudja-e hát, milyen ruhák voltak rajta? Tanu: Igenis. Eötvös: El tudná számolni? de csak amire biztosan emlékszik, azt mondja. Tanu: Veres csikos kendő volt rajta, azután volt rajta valami kis vizitke valami apró virágokkal, azután két kabát, az is valami virágokkal. Eötvös: Hát mikor az ajtón volt a holttest és ott végig öntözték vízzel, maga közéről megnézte? Tanu: Igen közel voltam, nem messze ott állattam; a komámék mosták. Eötvös: Egészen közel nem volt hozzá? Tanu: Egyszer megis fogtam a fejét és fordítottam rajta. Eötvös: Haja nem volt a fején sehol? Tanu: Nem volt sehol, Eötvös: A füle mögött sem? Tanu: Sehol. Eötvös: Hát egyéb testén volt-e szőr? Tanu: Nem emlékszem semmi szőrre. Eötvös:

Megnézte jól? Tanu: Megnéztem, megláttam volna, mert ott állottam mellette.

Heumann: A tutajosoktól nem kérdezte, hogyan jött ide a hulla? Tanu: Nem. Heumann: Mással nem beszélt e tekintetben? Tanu: Nem én. Heumann: Délután jött ki maga a faluból? Tanu: Jó délután. Heumann: Este felé? Tanu: Este volt, midőn kimentünk az előljárósággal. Heumann: Mikor először kiment, a mikor kifogta a hullát, késő délután volt? Tanu: Igen, késő. Heumann: Imént azt mondta, hogy mikor kifogta a hullát, csendes idő volt, hát azelőtt nem volt csendes? Tanu: Arra nem emlékszem, volt-e szél vagy nem. 1 óra előtt, csak akkor, mikor kifogtam, emlékszem, hogy tiszta csendes idő volt.

Sz. Mikor Solymosiné megérkezett, kivel beszélgetett? T. Arra nem emlékszem kivel beszélt, mert gondom sem volt rá. Sz. De beszélgetni látta? T. Nem láttam, nem emlékszem rá. Sz. Hát mivel volt ott tulajdonkép a hulla körül elfoglalva? Tanu: Strázsáltattak velünk akkor éjszaka. Seyffert De az nap hétfőn valami dolga csak volt ott? Tanu: Hát csak ott kellett lennünk, csak strázsáltuk, vagy mi ördög, csak végig ott kellett lenni. Seyffert: Strázsáltak? Tanu: Igen. Seyffert: Kinek a rendeletéből? Tanu: A szolgabíró rendeletéből. Seyffert: Maga nem figyelt arra, hogy mi történt ott a hulla körül? Tanu: Nem, egyébre semmire.

Ugyancsak erre a hulla feltalálására vonatkozólag van egy tanu, Litvay József, ki különben is lényegtelen vallomásokat tesz.

Smilovics Jankel.

Elnök: Smilovics Jankel, megértette maga a vádat, ami maga ellen felhozatik? Smilovics: Meg, igenis. Elnök: Vádolva van nevezetesen arról, hogy maga lett volna, aki egy hullát Hersko Dávidnak elszállítás végett átadta? Vádlott: Azt nem cselekedtem. Elnök: Maga született Remetén Mármarosban, 44 éves, feleséges, gyermekes, mi a foglalkozása? Vádlott: Napszámos. Elnök: Hol lakik? Vádlott: Vajnagon. Elnök: Vagyona nincs, írni, olvasni tud valamit? Vádlott: Igenis, kevés zsidó írást is tudok. Elnök: Volt már valamikor büntetve? Vádlott: Nem voltam sohasem. Elnök: A vád, mint már említettem az, hogy ön egy hullát átadott volna, Hersko Dávidnak, a Tiszán leszállítás végett? Vádlott: Én pedig azt mondom hogy én nem adtam neki át és bizonyítom magam tanúk által, hogy akkor nap, mikor ez történt volna, Kerecsenben voltam és szombaton este bizonyos gazdánál háltam; ezt bizonyítja ez is és vasárnap ebédeltem is nála. Elnök: Kezdje el csak előlről, hogy Mármaros-Szigeten kapott-e és kitől valami megbízást faszállítás végett? beszélje el mult nyári foglalkozását. Vádlott: Mondom: Weil a szentesi kereskedőnek szállítottam fenyvet, ő tulajdon maga fenn volt, és adott megbízást, mert régóta ismer engem, és én mindig szállítottam neki. Elnök: Bustyaházán? Vádlott: Igen. Elnök: Mikor? Vádlott: Isten tudja, a napokat nem tartom számba, de tudom, hogy a mi pünkösdünk előtt volt. Elnök: Honnan indult el? Vádlott: Először elküldtem Bustyaházáról, a másik nap felmentem Remetére, egy kis eső volt; féltem, hogy árvíz lesz. Először elküldtem Bustyaházára, azután Remetére. A gazda hazament, sürgős dolga volt, nekem azután, mig Várira érkeztem az árvíz, szintén kárt tett; az oláhok, kik velem jöttek, kiket a gazda fogadott, böszörményi emberek voltak. Elnök: Arra egyáltalán nem emlékszik, mely napon indult el Remetéről? Vádlott: Remetéről elindultam hétfőn. Heumann: Sokára volt azután a zsidó pünkösdjé? Vádlott: Nemsokára, azon hétben volt a zsidó pünkösöd, mert az első napon pünkösdre érkezünk Várira. Elnök: Hersko, Vogel és Klein távozzanak. (Kimennek.) Maga azt mondja, hogy hétfői napon indultak? Tanu: Igen. Elnök: Mert a kihallgatásban úgy van, hogy vasárnap lett volna. Vádlott: Azt bizonyosan tudom, hogy vasárnap nem volt, mert az oláhoknak az ünnepek vol; és ezt azok inkább megtartják. Elnök: Hányad magával volt? Tanu: 16-od magammal. Elnök: Kihallgatásakor azt mondta, hogy május 21-én, vasárnap, 15 oláh társaságával indult Remetéről el? hány tutajjal? Vádlott: Nyolcczal, a többieket elküldtem előre Várira. Elnök: Várira mely napon érkezett? Vádlott: Pünkösöd első napján. Elnök: Csatlakoztak ott magához más tutajosok is? Vádlott: A többiek, kiket előbb leküldtem. Elnök: Ezekkel hány embere volt? Vádlott: Tizenhatod magammal voltam. Elnök: Hányan voltak azok, kik Váriban csatlakoztak? Vádlott: Csak ketten voltak, kik Váriban megvártak, a többiek hazamentek, mert csak segéd kormányosok voltak.

Elnök: Váriból hová mentek? **Vádlott:** Váriban kis veszedelem volt az árvíz miatt, az oláhok nem akartak tovább menni, sürgönyöztem gazdámnak, ez azután feljött, más szerződésre léptem vele, adott mindnyájunknak 16—20 forintot, a többinek azt mondta, — puliszkát szoktunk főzni tengerlisztből — kössetek ki a naményi hidnál, ott Weil Samunál voltunk a pünkösdi ünnepek után, és azután való szombaton elmentünk Váriba és jöttünk azon nap Naményba. Vasárnap elmentünk onnan, este Tisza-Szalkán háltunk, hetfőn odaérkeztem Kerecsenből délután. Ugy aztán jött hozzám ez a gazda, és kért engem, hogy van neki jó két ökre, szekere, ne adjam másnak azt az ölfát, nekem mindegy volt ez is, pénzért dolgozik más is, nem alkudtam vele. **E.** Melyik gazda? **V.** Ez a kerecsenyi: Benczének hívják, a vezetőknévét nem tudom, ez aztán hordta nekem az ölfát; az oláhok elsőkdöstek; én irtam egy levelet csötörtökön reggel Weil Samunak, hogy csináljon valamit a transzporttal, mert fel vagyok akadva az emberekkel. Azt írta, hogy nyugottan legyek vasárnapig, mert eljön. **E.** Hát Kerecsenyben mennyi napot töltött? **V.** Jöttem hetfőn délután és a másik héten szerdán 8 órakor elindultam onnan. **E.** És hány emberrel indultak el? **V.** Csak harmadmagammal. **E.** kik voltak azok? **V.** Drima Gyuri és Szirka Mihály. **E.** Hát június 14-én, szerdán, hogy utaztak lejjebb felé? **Beszélje csak.** **V.** Ugy, hogy szerdán elindultam, a szél fujt, eljutottam a szalóki fokra, ott háltam, másnap aztán eljöttem, nem tudom már tisztán, hogy mi volt, hanem szombaton reggel újra voltam Tokajban és szombaton, vasárnap ott veltam, és hétfőn reggel indultam el újra. Aznap érkeztem Polgáriba, onnan elmentem kedden, akkor Ároktónél kellett hálni mert feltartott a szél; másnap elindultam, ott háltam a „Gólya“ korcsmánál; ott összetalálkoztam Hersko Dáviddal, a ki 50 krajczárt kért tőlem kölcsön. **E.** hol volt az? **V.** a Gólya korcsmánál, a tiszánánai határon. Azt mondom, jó ember, nekem pénzem nincs. **E.** Ott találkozott Herskóval? **V.** Igen.

E. Addig nem találkozott vele? **V.** Előbb is találkoztam, kérdeztem, hogy miért nem mén tovább, azt mondta, hogy a víz nagyon nagy és nehéz a teher, kénytelenek várni. Aztán jöttem Szolnokra, ott elállítottak és kérdeztek, hogy hová való vagyok. Hát megmondtam. Hány embere van? Mondom: csak úgy a hogy látnak, hárman. Egy fiut aztán elküldtem a városba, hogy hozzon paszulyt, pálinkát. Én pedig kinn maradtam Drima Györggyel. Ennek vettem egy porcezió pálinkát, de újra kért. 4 krajczárt adtam neki, én bementem a kalyibába, mert beteg voltam; én semmiről semmit se tudok. Másnap reggel engem befognak, hogy én mit beszéltem a sáfárral, pedig az nem sáfár, még csak szolgának sem való és én nem tudtam semmit, csak hogy kért tőlem 50 krajczárt kölcsön. Hát Drima azt mondja utoljára ennek a kerülőnek, vagy tudja Isten minek, hogy azok az emberek tettek valami csinyt. Hát elsőktek, de én azt se nem tudom, se nem hallottam senkitől és nem beszéltem senkivel semmit. **Elnök:** Azt mondja hogy utjában Herskóval többször találkozott, megtudná mondani, hányszor? **Vádlott:** Meg én; találkoztam vele Kerecsenyben, midőn ment lefelé. **Elnök:** Előbb nem? **Vádlott:** Előbb Váriban, de ott a szárazon dolgozott, abban nem volt dolgom, csak láttam; miután másodsor láttam a partról midőn ment, Kerecsen alatt lefelé, még oda kiáltottam: hallod-e te, nem tudtam nevét addig a napig, míg bejöttem ide, hogy neve Herskó, tudtam, hogy Szeklenczébe való, de vezetőkvagy keresztnévét nem tudtam volna megmondani a világért sem, soha vele semmi bajom, sem találkozásom nem volt. Hát ott Kerecsen alatt oda kiáltottam: tegnap volt, hogy a hozzátok tartozó tutajosok kikötve voltak. Ennyi volt az egész beszéd, azután én a határban találkoztam. Csak annyit kérdeztem, miért mentek? a víz nagy; hol voltak kikötve? Azt mondták, Dada alatt voltak kikötve.

Elnök: Azután a „Gólya“ csárdánál találkozott vele, hol 50 krajczárt kért kölcsön? **Vádlott:** Igen. **Elnök:** Első kihallgatása alkalmával ezt nem mondta. **Vádlott:** Más ki hallgatás volt, az ilyen kihallgatás mellett még édes apámra is mondtam volna. **Elnök:** Első kihallgatása alkalmával jul. 9-én körülbelül egészen úgy beszélt, mint most, hanem azután július 15-én kezdett ismét beszélni kerecsenyi tartózkodása idejéről, hogy ott június 5-től 14-ig tartózkodván, június 11-én vasárnap reggel Eszénybe ment, hogy Kesztenbaum Gimplitől 5 frtnyi követelését behajtsa. Volt maga ott? **Vádlott:** Nem voltam én sehol. **Elnök:** Hát hogy került ez bele vallomásába? **Vádlott:** Ugy került, hogy a vizsgálóbíró úr fenyegetett és szembesített Herskóval és azután azt mondta, valljam be, akkor haza ereszt. Meg voltam ijedve, hát mondtam volna a világra is. **Elnök:** Ha egészen kigondolt dolog vasárnap

Eszénybe menetele, hogy Kesztenbaum Gimplitől 5 frtnyi követelését behajtsa: hogyan tudhatta akkor valaki, hogy magának olyan követelése van? **Vádlott:** Hát olyan időben, ha meg van ijedve az ember, mondtam volna még apámra is. **Elnök:** Azt tehát csak kigondolta? **Vádlott:** Nekem tartozik igazán, de a jó Isten veszi be rajta. **Elnök:** Miért emlegette a vizsgálóbíró előtt? **Vádlott:** Fenyegettek, kérdeztek, ijesztgettek, mit tud a buta ember? Én sohasem voltam a törvény előtt; mit tud az olyan paraszt ember? Én tudom mondani az oláhnak, ezt a szeget üsd ide be, egyebet nem. **Elnök:** Mit beszélt még a vizsgáló bíró előtt? **Vádlott:** Arra nem emlékezem. **Elnök:** Egyáltalán nem emlékszik, hogy mit mondott. **Vádlott:** Nem. **Elnök:** Mondta-e hát a következőket? kénytelen leszek felolvasni, olvassa a vizsgálóbíró által felvett vallomást, melyben részletesen elmondja Smilovi s, hogy hol, miként és micsoda megbízással adtak át neki hullát Kerecsenyben? **Vádlott:** Elmondtam a vizsgálóbíró ur előtt, a vizsgálóbíró elmondta, felolvasta előttem, a hogy a vallomást tették, és én azt mondtam, hogy hát hadd legyen úgy. Mit csinálják? **Elnök:** De maga azután részletesebben is beszélt, július 18-án azt mondta, hogy eddigi vallomásaim kipótlásául a történeteknek semmit el nem hallgatva, következőleg adhatom elő: f. óvi június 5-kén hétfőn délután Kerecsenybe érkezvén, ott tartózkodtam, s illetve a Tiszán tovább nem indultam június 14-éig, szerdai nap reggel, június 7-én, kedden vagy szerdán érkezett meg tutajom Kerecsenybe, azután egy ismerősöm és Vogel Amsel. (Smilovicshoz) figyelj ugy-e bár arra, hogy mit olvasok? **Vádlott:** Igenis, hanem nem volt ott Vogel Amsel. **Elnök:** De hát így beszélt el? **Vádlott:** Beszélni beszéltem.

Szeyffert: Az elnök ő nagyságától hallotta, hogy vallomása nagyon különös, én is nagyon különösnek találom. Hogyan jutott maga annak a históriának kigondolására, mely állítólag nem lett volna való? **Vádlott:** A világba. **Szeyffert:** De, hogy maga elbeszélte olyant, a mit Hersko elbeszélte és kivel pedig nem találkozott, annak magyarázatát nem tudom. **Vádlott:** Ijedtségemben kénytelen voltam mondani (Mozgás a közönség körében) bebizonyítom tanu által, hogy nem adtak át nekem semmit. Lehet, hogy tanult ember nem mondaná, mert nem ijedne meg, de én tanulatlan vagyok, kénytelen voltam. **Szeyffert:** Hol hallgatták ki? **Vádlott:** Itt és másodsor Lökön. **Szeyffert:** Másutt nem? hisz Eszláron is voltak. **Vádlott:** Eszláron is voltam, de nem hallgattak ki, csak szembesítettek. **Szeyffert:** Mondja meg, ha az nem volna igaz, a mit maga mond, hogyan lehet az, hogy bizonyos emberekre ráfogta, hogy tőlük kapta a hullát. **Grosz Mártonra és Klein Ignacra rámondta,** hogy ezek hozták kocsin. **Vádlott:** Hát ha mögöttem a csendbiztos és a pandur, az édes apámra is rámondom. **Szeyffert:** Hát a csendbiztos és pandur azt mondta, hogy ezekre mondja? **Vádlott:** Hát kire mondjam? gondoltam, majd igazolják magukat. **Szeyffert:** Ez különös volna, hiszen sokan voltak, nem csak ez a kettő, akkor érteném, ha csak ezt a kettőt hozták volna oda. **Vádlott:** Nem mondhattam mindnyájára, a ki ott volt, valamelyikre kellett mondani. **Szeyffert:** azon további kérdésére, hogy miért vallott ártatlan emberre? **Vádlott:** feleli, hogy ha ő szenved, szenvedjen más is. **A szembesítésre nézve vallja,** hogy Eszláron hallgatták ki a közönség-házában, a zsidók kint voltak, onnan látta ezt a kettőt. **A vizsgálóbíró bent volt a szobában 3 pandurral, a szembesítés az ablakon át történt. Mivel félttem, elvállaltam mindent, de aztán visszaczáfoltam, valamint visszaczáfolom most is.**

Heumann: Maga június 29-ikén itt kihallgattatván, előadta a maga utját, úgy a mint az imént a tek. törvényszék előtt elmondja. Később július 15-kén újból kihallgattatott, és akkor elbeszéli a dolgot, valami eszlári boltosnál, és öt ezer forint belekeverésével. Mondja meg, hogy történt az, hogy egyszer csak megszállta valami magasabb ihlet, és elbeszél olyan dolgot, amiről nem volt tudomása, és azzal másokat is belevont? **Vádlott:** Most is azt mondom, a mit mondtam, hogy fenyegetés által történt. **Heumann:** Azt kérdezem, hogy ki mondta magának azt, hogy volna ott valami hulla, azt eszlári emberek hozzák és azt szállítani kell? **Vádlott:** Hát valamit kigondolni kellett, mert láttam azt szemembe mondják nekem. **Herskó Dávid Heumann:** Akkor július 15-hén nincs nyoma sem ennek a jegyzőkönyvben, mikor magát Nyiregyházán kihallgatták, akkor mondta ezt Hersko? **Vádlott:** Akkor hát, de nem vállaltam el, csak azután keddi vagy szerdai napon.

Heumann: Még mielőtt a törvényszéken szembesítettek Herskóval? **Vádlott:** Kérem ezt már előbb is tették. **Heumann:** Hol? **Vádlott:** A fogház irodájában lent, ott láttam Hersko Dávidot. **Heumann:** Ki szembesítette? **Vádlott:**

lot: A vizsgálóbíró. Heumann: Hát Matejt is szembesítették? Vádlott: Azt nem láttam. Heumann: Hát aztán lett csak kihallgatva? Vádlott: Azután szombaton. Heumann: Mit mondott Hersko? Vádlott: Azt mondta, mit most mondtam, hogy — Heumann: Hát maga mit mondott? Vádlott: En a szeme közé köptem és azt mondtam: nem is láttalak téged, nem hogy adtam volna valamit. Heumann: És azután? Vádlott: Azután ily fenyegetés által kénytelen voltam elvállalni. Nagy László ur, kit ismerek, szép szavakkal kezdte eleinte, azután járkált ő is, és fenyegetett. Heumann: Azt akartam a vádlotthoz intézett kérdés által megállapítani, hogy július 11-én oly szembesítési eljárás történt, melyre nézve jegyzőkönyv nem vétetett fel.

Szeyffert: Li volt jelen a szembesítésnél? Vádlott: Hersko Dávid. Sezeyffert: Hol történt a szembesítés? Vádlott: A fogházfelügyelő irodájában. Sezeyffert: Ki hozta Herskót? Vádlott: Beeresztették. Sezeyffert: Csak maga a vizsgálóbíró volt ott? Vádlott: Maga. Sezeyffert: Azelőtt az ügyészre is hivatkozott? Vádlott: Az máskor volt, nem mikor szembesítették.

Eötvös Bary eljárásában konstatálja v. hivatalos hatalommal visszaélést s annak bűnösségét. Friedmann felszólal aziránt, hogy Bary ismét a teremben van s kéri eltávolítását, hogy azután kihallgattatván, az ilyen éjjeli vallatások folytatól a magyar bírói kart megmenthesse. Eötvös újból kéri Egressy Nagy László volt nyiregyházi ügyész és Bary kihallgatását. Indítványát, mint mondá, akkorra halasztja, a mikor Bary elhagyja a termet.

Az elnök megtagadta Bary eltávolítását a teremből, mire a közönség éljenezni kezd. Eötvös erre indokolta indítványát. Egressy Nagy László összeütközésbe jött Baryval, mivel ez éjjel, egészen egyedül meglátogatta a börtönben a vádlottakat s faggatta ezeket tanuk nélkül és jegyzőkönyvek nélkül, ezért az ügyész az ily látogatásoktól eltiltotta Baryt. Eötvös kéri az elnököt, hogy Nagy ügyésznek ez ügyben tett nyilatkozatai s az azokat támogató okmányok beszereztesse.

Az alibi-tanuk.

Kihallgatják továbbá Weil Sámuel, Weinstock, Grosz Mózes és Grosz Hani. Ezek a tanúk részint tagadják Smilovicssal való összeköttetésüket, részint pedig bizonyítják Hersko és Smilovic alibisét.

Ezután kihallgattatik Bayer Herman, lakik Kis-Várdán, 47 éves, családos fakereskedő, ismeri Vogel Amselt, a ki sáfárja volt egy Gans Miksa nevű kereskedőnek, látta őt a tutajon a rakodásnál mindig az egész napon. Éjjel, hogy hol volt, nem tudja. Bizton állítja, hogy 13-án értesítettvén Vogel megérkezéséről, 15-én Eszlénybe átment és több napon át folyton fát rakatott vele, hogy nappal rövidebéd idejét kivéve, mindig együtt volt vele.

Bevezettetik Csóka István tanu, ki a vádlottak közt megismervén Vogel, azt vallja, hogy ott hált náluk, de nem tudja, hogy mikor jött hozzájuk Eszlénybe s mikor távozott el onnan, de amíg ott volt, mindig együtt voltak, kivéve, ha Vogel bement a faluba kenyérért, a mi déltájban, de nem mindennap szokott megtörténni.

A tanuk megeskdütetése.

Ezután a közvádlo indítványához képest Csóka, Váradi, Oláh, Litvai és Bayer meghiteltetnek.

A tárgyalás $\frac{3}{4}$ órakor véget ért.

A honvédelmi miniszter urhoz.

Nyiregyháza jul. 2. Tekintetes szerkesztő ur! Kérem a következő sorok b. lapjába való felvételét, hátha ily uton jut az ügy a honvédelmi miniszter urhoz, a ki, ha tudomása lenne róla, már, rég intézkedett volna oly irányban, hogy a katonai fegyelem ellen többé kihágások ne történjenek. Elek Mihály főhadnagy urról akarok szólni, a ki a nyiregyházi törvényszéki drámában olyan szerepet játszott, hogy az ujságok sőt egy ízben a védelem is kénytelen volt vele behatóan foglalkozni. A kérdés most már egyszerűen az? Mi joggal avatkozik a nevezett főhadnagy olyan dologba, melytől katonai állása határozottan eltiltja. Vagy szabad-e elnézni, hogy azok, kik első sorban, hivatva vannak a polgári békének garanciát nyújtani, hogy egy katona tiszt neve szoros összeköttetésbe hozassék Zarándi urral a Függetlenség kiutasított főmunkatársával, a ki a főügyész helyett, a korona képviselőjét olyan

minősíthetlen módon megsértett. A honvédelmi miniszter urnak szigorú vizsgálatot kellene megindítani az iránt, valljon igaz-e a mi Elek Mihályról állított, vagy nem? S ha igaz megbüntetni, ha pedig nem nyilvános elégtelelt szolgálni neki.

Lantjuive.

Páris, június 30. Tekintetes szerkesztő ur! Mint minden rossznak, úgy az antisemitizmusnak is akadt ebben a modern Babelben egy-két éhenkórász képviselője. Az igazság kedvéért megjegyzem itt egyuttal, hogy az illető antisemiták külföldiek voltak — németek — kik, miután azt hitték, hogy a kíváncsi francia nép úgy fog kapni az ujdonság csábjaival bíró antisemita lapok után, mint esont után a kutya, meg is csináltak egy kis lapocskát, a melynek csak egy száma látott napvilágot, mert a szerkesztője megszökött. A szökés indoka röviden az volt, hogy háromszáz részben tényleges tartalékos zsidó francia katonatiszt párbajra hívta ki az Antjuive szerkesztőjét, mert a lapban azt nyilatkoztatta, hogy „a zsidók mind gyávák”!

A francia rendőrség különben nyomozza a szerkesztő urat, mert több zsarolási panaszt is jelentettek be ellene, de főleg azért is, mert különféle ürügyek alatt pénzt csalt ki többektől.

P.

Legujabb.

Nyiregyháza július 3. (Délben 12 óra). Az elnök a mai tárgyalást Herschko Dávid kihallgatásával kezdi. Herschko 48 éves családos, népszámos, vallja, hogy ő Smilovictól nem vett át hullát s' azt fel nem öltöztette. Eleinte nem akart vallani, de midőn később örökös rabsággal fenyegettek, elhatározta, hogy szabadsága visszanyerése czéljából azt fogja mondani, a mit akarnak. Aztán szembesítették vele Matej tutajost, a ki előtte a hullausztatás meséjét elmondá. Ő erre annyira megijedt, hogy a vizsgálóbíró kérdésére: Igaz-e, azt felelte: Igen! Többször akarta visszavonni a vallomást, de mind annyiszor megfenyítette Barri és a komiszárius, s így jóváhagyta.

Elnök: De ön a törvényszék előtt ismételte a vallomását Herskó: **Mielőtt a törvényszék elé vittek, Barri vizsgálóbíró ur, behivatott magához és azt mondta, hogy ha fenntartom a vallomást, akkor kieresztenek, ha pedig tagadom, akkor örökre itt fognak a tömlöczben tartani. Hát így megmaradtam a vallomásnál.**

Igazolja továbbá, hogy ugyanabban az időben, midőn a vád szerint Smilovicstól Eszter ruháját átvette, azon a tájékon sem járt, hanem napszámot végzett más vidéken.

Nyiregyháza július 3. A tárgyalás további folyamán Hersko és Vogel vádlottak előadják a kinzási műveleteket Karancsay a vizsgálóbíró eszközként használtatott. Ő volt a tolmács és azt beszélte ami neki tetszett. Gyakran olyat tolmácsolt, mit a vádlott nem is mondott. Védelem kéri Karancsayt a tárgyalási teremből kiutasítani. Nem történik. A hallgatóság vádlottak ellen demonsztrál.

— „Az Anker“ élet- és járadék biztosító társaságnál 1883. május hóban benyújtott összesen 499 bevallás 996.390 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 312 bevallás 573.561 frttal halálesetre, és 187 bevallás 422.829 frttal életesetre.

Kiállítva lón 273 kötvény 476.236 frttal halálesetre, és 183 kötvény 410.685 frttal életesetre; összesen tehát 456 kötvény 886.921 frttal.

A havi bevétel volt 145.096 frt haláleseti díj, és 136.294 frt betételekben, összesen: 281.390 frt.

Halálesetekért kifizettetett 51.487 frt.

Az évben benyújtott 2898 bevallás 7.037.506 frttal, és kiállított 2731 kötvény 6.367.137 frttal, ugyan ezen időben bevétel 1.508.974 frt; — halálesetekért pedig kifizettetett 303.532 frt.

A társaság működése kezdetétől fogva halálesetekért kifizettetett 11.746.932 frt, és az 1871—83-dik túlélésitársulás (Associato) eredménye 23.601.575 frt volt.

— Adakozás. Weisz Gáspár ur Tisza-Füredről 30 frtot küldött be hozzánk a t. eszlári vádlottak családjai segélyezésére, mely összeget egy Frank Ignátz urnál tartott lakoma alkalmával gyűjtött.